

V petek, 27. novembra 2015 so se v kulturnem domu v Zavrhu zgodile 30. Maistrove prireditve. Pred pričetkom programa v dvorani završkega kulturnega doma so ob zvokih Pihalne godbe MOL, ob častni straži vojakov Slovenske vojske, venec h kipu generala Maistra položili: poveljnik 74. Pehotnega polka, podpolkovnik Venčeslav Lorbek, Aleš Arih in župan mag. Janez Kramberger.

Kot je tradicija Maistrovih prireditev, se je program pričel s predstavitvijo dveh strokovnih tem. Dr. Marjan Toš je orisal dogajanje v naših krajih med II. svetovno vojno, v strokovnem predavanju, ki ga je naslovil Slovenske gorice v okupirani Slovenski Štajerski 1941-1945. Profesor Aleš Arih je ob projekciji zanimivo in doživeto predstavil Likovne upodobitve generala Maistra. Kot poznavalec in zgodovinar je z besedo kritično ošvrknil razne neposrečene kiparske stvaritve in likovne upodobitve generala Maistra, pohvalil pa je tiste, ki so z umetniško veličino poklon generalu.

V kulturnem programu so nastopili Fantje izpod Vurberga, ki so obiskovalce navdušili z ubranim petjem starih slovenskih narodnih in ljudskih pesmi. Domačinka Aleksandra Papež je doživeto pripovedovala zgodbo Toneta Partljiča Deklica in general in obudila spomin na srečanja Kate Lešnik z generalom Maistrom. Lep program so pripravili tudi učenci Glasbene šola Lenart Gašper Waldhütter, ki je zaigral na harmoniko, Larissa Vogrin in Katarina Šuster s klavirsko skladbo. S slovensko poezijo sta program popestrila učenka OŠ Voličina Ajla Ana Egghart in dijak Žiga Strmšek. S pesmijo Počiva jezero v tihoti so kulturni spored z zvoki flavte in kitare zaključili Jerneja in Klementina Breznik ter Jure Recek.

Govorniki na prireditvi so bili podpredsednica Turističnega društva Rudolf Maister Vojanov Zavrh Dragica Bezjak, podpolkovnik Venčeslav Lorbek in župan Janez Kramberger, ki je v nagovoru poudaril, da Rudolf Maister »ni bil le sposoben vojaški strateg in vodja, bil je velik duh in intelektualec. Osebnost, ki je s svojim pogumom in odločnostjo spremenila tok zgodovine in je daljnosežno vplival na geografske meje današnje države Slovenije. Severna meja ni le kos ozemlja, ampak veliko več, je to, kar nam danes pomenijo dom, domovina, slovenstvo, slovenski jezik in kultura.« V nadaljevanju je dejal, da je sedanja slovenska politika neodločna v dejanjih in odločitvah, potreben bi nam bil nov Maister in maistri.

Maistrove prireditve živijo, kar dokazujejo številni obiskovalci prireditve v polni dvorani završkega kulturnega doma. Z lepim in raznolikim kulturnim programom, zanimivimi strokovnimi temami in nagovori so letošnje prireditve dostojen spomin na generala Maistra, njegova dejanja in ohranjajo domoljubno zavest. Na snidenje na 31. Maistrovih prireditvah!

### OHRANIMO MAISTROVE PRIREDITVE NA ZAVRHU

Maistrovi borci, ki so dolga leta navdušeno obiskovali istoimensko spominsko sobo na Zavrhu, so nekje v »daljavi« hvaležni vsem, ki že 30 let ohranjamo prireditve, ki je posvečena njim, predvsem pa njihovemu ljubljenu generalu Maistru, kot je to pogosto izrekal Zmago Porekar, zadnji predsednik Zveze borcev-prostovoljcev za severno mejo.

Res, Zavrh je lahko ponosen na dolgoletno neprekinjeno čaščenje, ne samo Maistra in njegovih borcev, ampak tudi tistih posameznikov in skupin, ki so ustvarili pogoje, da danes živimo v svoji državi. In prav to je želel in uresničil general Maister.

Ko govorimo o odnosu do Maistra, še zlasti po njegovi prisilni upokojitvi, je treba odločno izpostaviti Zavrh. Prvi si je drznil uporabiti njegovo ime za razna poimenovanja in postavitve obeležja. Prvi je zaobšel ideološke predsodke in začel spontano častiti človeka z njegovimi plemenitimi vrtilinami. In prav v tem vidim simbol domoljubja na Zavrhu.

Danes ga žal vse bolj pogrešamo na vseh nivojih javnega delovanja.

Ne čutim se poklicanega, da bi našteval vse tiste, ki so trideset let ustvarjali in bogatil našo prireditve. To zna in zmora kolega zgodovinar, dr. Marjan Toš. S številnimi prispevki in javnimi nastopi je ovrednotil »fenomen« Zavrh. In to korektno, predvsem pa potrebno.

Zato menim, da je moralna dolžnost Turističnega društva Rudolf Maister –Vojanov Zavrh, občine Lenart, Slovenske vojske in pravih domoljubov, da ohranimo in plemenitimo Maistrov duh na Zavrhu. To bomo počeli lažje in uspešno, če bo nekdanja Štupičeva, danes Fekonjeva vila, odprla vrata in nam omogočila postavitev razstave o ljudeh in dogodkih, ki so pomembni za Slovenske gorice, pa tudi za širši slovenski prostor. Bodimo optimisti, Maister je bil več kot to!

Darja Ornik, začnite pripravljati vabilo za 31. Maistrove prireditve na Zavrhu. Zagotovo se vidimo.

## Aleš Arih, pobudnik Maistrovih prireditev na Zavrhu

### 70 LET POZNEJE – SLOVENSKE GORICE V OKUPIRANI SLOVENSKI ŠTAJERSKI

***”Ob tridesetletnici Maistrovih prireditev na Zavrhu zaokrožujemo programsko podobo tega spominjanja na Maistra in njegove soborce. Letošnja tema sovpada s 70-obljetnico konca druge svetovne vojne in zmage nad nacifašizmom. Vojne, v kateri so se uporniki, borci antifašisti, domoljubi in svobodomiselni ljudje vseh nazorov uprli nameri okupatorja, da uniči slovenstvo ob severni meji in na slovenskem Štajerskem nasploh. Maistrovo uporništvo in zmagoviti duh v bojih za severno slovensko mejo in slovenski Maribor je živel tudi v partizanskih borcih, med katerimi je bilo tudi okoli 1300 Maistrovih borcev iz časa 1918/19. Vse to nas zavezuje k dostojnemu zgodovinskemu spominu in iskanju objektivne resnice o času, ki je na slovenskem Štajerskem pomenil najglobljo zarezo v narodno telo. Ne smemo namreč pozabiti, da so nacisti želeli Slovence kot narod povsem uničiti. Zato je bila tema vključena v strokovni del letošnjih Maistrovih prireditev, za kar se organizatorjem lepo zahvaljujem”, je v uvodu predavanja na Zavrhu poudaril dr. Marjan Toš.***

Po šestoaprilskem napadu sil osi na Kraljevino Jugoslavijo leta 1941 je bila Dravska banovina – torej jugoslovanska Slovenija, razdeljena med italijanske in nemške okupatorje. Slednji so za nekaj dni zasedli tudi Prekmurje in ga nato že 16. aprila 1941 prepustili Madžarom. Natančneje je Hitler razdelil in razmejil Slovenijo v posebnih navodilih o razkosanju Jugoslavije z dne 12. aprila 1941. Navodila so določala, da slovensko Štajersko, Koroško, Gorenjsko, Mežiško dolino, Obsotelje in Posavje ter štiri nemške vasi v Prekmurju dobijo Nemci. Ta del okupirane Slovenije so nemški okupatorju razdelili v dve upravni enoti: v spodnjo Štajersko s sedežem v Mariboru in kasneje v Gradcu ter zasedena območja Koroške in Kranjske s sedežem na Bledu in kasneje v Celovcu. V spodnjo Štajersko so vključili tudi dele okrajev Dravograd, Kamnik, Litija in Krško. Po prvotnih načrtih naj bi okupirana območja 1. oktobra 1941 priključili k rajhu. Formalno pravno so načrtovano priključitev odlagali, najprej iz personalnih razlogov, kasneje pa zaradi narodno-osvobodilnega gibanja. Formalno-pravne priključitve nato ni bilo nikoli, a v praksi so oblasti v obeh okupacijskih enotah delovale in ukrepale, kot da gre za del nemškega rajha, z uveljavitvijo rasne in ostale nacistične zakonodaje. Nemški okupacijski sistem je bil do potankosti načrtovan in izgrajen za učinkovito delovanje. In to se je odražalo tudi v osrednjih Slovenskih goricah.





